

semkaj ljudi, ki bodo potrdili našo navzočnost na vrhu. Opozarjam vas pa, da se bo le malo-kateri izmed ljudi, ki nas bodo uzrli tukaj zgoraj in videli tudi pot, ki smo jo zmogli, upal hoditi po naših stopinjah, zakaj to je najstrašnejša in najbolj grozo zbujujoča pot, ki smo jo prehodili tako jaz kakor kateri si bodi izmed mojih sprem-ljevalcev.

To pišem 28. junija na Augule, ki se imenuje ‚Nepristopna‘; ljudje so ji vzdeli ime Augule, jaz pa sem jo krstil v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha ter v imenu sv. Karla Velikega v kraljevo čast. Tukaj sem bral tudi mašo, na vogalih vršne planice pa sem dal postaviti tri velike križe.

Da bi vam podal nazorno podobo gore, bi rad pripomnil, da meri vršna planica v obsegu

skoraj miljo, v dolžino četrť milje, in je porasla s čudovito trato. Videli smo lep trop gamsov, ki od tod ne more nikamor, in kozliče iz letošnjega zaroda, med katerimi smo enega uplenili, in to pomotoma, zakaj namenoma se ne bi bili nobe-nega dotaknili, dokler ne bi zvedeli, kakšno mnenje ima o tem kralj.

Po lestvah se je potrebno vzpenjati pol milje, nato pa lesti navkreber še celo miljo. Vrh je najlepši kraj, ki si ga je moč misliti.«

Antoine de Ville je bil prvi plezalec v zgodovini gorništva, ki je uporabljal umetne pripomočke. Vendar je bil njegov zgled osamljen, nikjer ni bilo nobenega posnemovalca. Ljudje so se težko pristopnih gorskih vrhov še dolgo ogibali.

(Prev. F. Vogelnik)

NEPALSKI PRAZNIKI, LEGENDE IN TABUJI

LOKVANJ V KAČJEM JEZERU

Rato Machhendranath je praznik Rdečega Mač-hendranata, patrona, zaščitnika Katmandujske doline. Mačhendranata slave tako hindujci kot budisti cela dva meseca - maj in junij. V času teh slavij vozijo voz s sliko Mačhendranata po ulicah Patana, ki je središče verskih dogajanj v času tega praznika.

Prevažanje tega prazničnega voza se dogaja v več etapah, dokler po dveh mesecih ne prispe do kraja Javalakhel, kjer so zaključna slavlja.

ROJSTNI DAN BUDE

Maj, čas praznovanj Budovega rojstva, je velik praznik. Budistični stupi Švajambunat in Bodnat sta v teh dneh kraja, kamor romajo tisoči vernikov.

Švajambunat je najstarejša stupa v Nepal. Po ocenah je stara 2000 let. Imenuje se tudi »tempelj opic«, ker tam živi množica opic, ki jih hranijo verniki.

Hrib, na katerem je zgrajen Švajambunat, je bil menda v davni dobi otok sredi jezera. O tem govori vrsta hindujskih in budističnih starih legend in to potrjujejo tudi geologi sedanje dobe.

NASTANEK TEMPLJA ŠVAJAMBUNAT

Katmandujska dolina je bila nekoč ogromno jezero, ki ga stari zapisi imenujejo Nagadaha - Kačje jezero. V jezeru je živel mnogo kač in med njimi kačji kralj Kartotaka Naga Raja.

Nekega dne je k jezeru prispel Vipasvi Buda in se ustavil na hribu blizu jezera. Počakal je na polno luno, nato pa je v jezero vrgel seme lotosovega cveta in napovedal prihod Švajambu Bude - Prvobitnega boga.

Še danes ob dnevu polne lune v mesecu čaitra Nepalci prirejajo slavlja na vrhu tega hriba. Velika množica vernikov se zbere tega dne v spomin na tisti davni dan, ko je Vipasvi Buda vrgel v jezero lotosovo seme.

Šest mesecev po tem, ko je Vipasvi Buda zasejal ta cvet, se je zgodilo nekaj nenavadnega. Seme lotosa je vzkliklo in vzcvetelo v nenavadno lepem, čarobnem cvetu, iz katerega je sijal lesk diamanta. Novica o čudežnem cvetu se je kot blisk razširila po deželi.

O tem je zvedel tudi veliki guru - modrec - z

Buda gleda na vse štiri strani neba v Švajambunatu

imenom Maha Mandžusri, Veliki Mandžusri. Iz Maha Kine, iz Velike Kitajske, se je napotil na pot k jezeru, da bi videl čudežni cvet.

Prispel je k jezeru skupaj z dvema od svojih žena. Popeljal je vsako na en hrib ob jezeru, sam pa je stopil na vrh hriba z imenom Čobar.

Tri dni in tri noči je sedel vrh tega hriba in molil k bogu Švajambu. Po treh dneh in treh nočeh se mu je Švajambu prikazal.

Maha Mandžusri je spoznal: če bi jezerska voda odtekla, bi v tej dolini lahko živeli ljudje in obiskovali sveti kraj Švajambu Bude.

Maha Manžusri je stopil prav na vrh hriba, dvignil meč in zasekal vanj. V hribu je zazevala razpoka, skozi jo je vdrla jezerska voda in v divjem toku začela odtekati proti jugu.

Kače »nage« so bežale iz svojih bivališč. Ko jih je Maha Mandžusri videl, kako bežijo, je zaprosil njihovega kralja Kartotaka Naga Raja, naj ne odhaja, naj vsaj on ostane. Zanj je izbral novo prebivališče, jezero z imenom Taudaha, ki leži kake štiri kilometre jugozahodno od mesta Lalitpur. Še danes je to jezero legendarno bivališče kačjega kralja Kartotaka.

Ko se je jezersko dno posušilo, je Mandžusri na njem zgradil mesto, ki se danes imenuje

Katmandu.

**Po knjigi Dušice Kunaver
Nepalski prazniki, legende in tabuji**

Zima 1991/92 na Kredarici

Temperaturni povpreček zime 1991/92 na Kredarici je znašal -6,3°. Bil je za 1,3° nad normalnim (dolgoletnim) zimskim povprečkom, ki znaša -8,1°. Skupno je v decembru 1991 ter januarju in februarju 1992 padlo - vedno samo kot sneg - na Kredarico 84 mm padavin, kar je komaj 26% normalne zimske višine padavin. Že iz teh skromnih podatkov sklepamo, da je bila pravkar minula zima na Kredarici pretopla in premalo namočena. Podrobnosti po posameznih mesecih so naslednje:

December je bil najhladnejši zimski mesec. Njegov temperaturni povpreček je znašal -7,5°. Bil je za 0,7° pod normalno vrednostjo tega meseca, ki znaša -6,8°. Najvišja decembrska temperatura, ki je bila izmerjena 3. dne v tem mesecu, je znašala 4,4°, najnižja decembrska temperatura pa je znašala -18,2° dne 6. decembra. Januarski temperaturni povpreček z -4,8° je bil za 3,7° nad normalno vrednostjo, ki znaša -8,5°. Najvišja januarska temperatura, ki je znašala 8,3°, je bila ugotovljena 3. januarja 1992. To je bila najvišja januarska temperatura po letu 1954, odkar je na Kredarici meteorološka opazovalnica. Dosedanja najvišja januarska temperatura Kredarice, ki je znašala 7,6°, je bila zabeležena 7. januarja 1983. - Najnižja letošnja januarska temperatura je merila -22,7°, zabeležena pa je bila 21. januarja.

Februarski temperaturni povpreček -6,7° je bil za 2,2° nad dolgoletnim povprečkom (-8,9°). Najvišja februarska temperatura je znašala samo 2,1° (dne 13. februarja). Najnižja temperatura tega meseca je bila zabeležena 18. dne v mesecu; znašala je -20,9°.

Razen januarskega temperaturnega maksimuma, ki je nov »rekord« Kredarice, so bile vse mesečne maksimalne in minimalne temperature v mejah doslej znanih temperaturnih ekstremov. Povprečki mesečne oblačnosti so bili vse tri zimske mesece pod normalnimi vrednostmi. Decembrski povpreček, ki je znašal samo 3,6 desetini oblačnosti (dolgoletni povpreček 5,5 desetini oblačnosti), je bil najnižji v lanskem letu. Sonce je zato obsevalo Kredarico 152 ur, kar je 56% od maksimalnega možnega trajanja sončnega sija v tem mesecu. Padavin je v celem mesecu - v osmih padavinskih dneh - padlo samo 28 mm, kar je komaj 22% normalne vrednosti, ki znaša 129 mm. Januarski povpreček oblačnosti s 4,6 desetini pokrivenosti neba je bil sicer najvišji med obravnavanimi meseci, vendar kljub temu nižji od dolgoletnega povprečka, ki je enak decembrskemu. Sončnih ur je heliograf registriral samo 129, kar je 46% maksimalnega možnega trajanja v tem mesecu. Padavin je bilo v januarju namerjenih samo 38 mm, kar je 35% normalne januarske višine padavin (107 mm), padle pa so v devetih dneh. Februarski povpreček oblačnosti, ki je znašal 4,5 desetini pokrivenosti neba, je bil prav tako pod normalno vrednostjo (5,6). Trajanje sončnega sija pa se je - kljub kratkemu mesecu - povečalo na 140 ur, kar je 48% njegovega maksimalnega možnega trajanja v tem mesecu. Kar zadeva padavine, je bil ta mesec zelo suh. Skupno je v petih padavinskih dneh padlo komaj 18 mm padavin, kar je samo 21% normalne februarske višine padavin (88 mm).

Padavine vseh treh zimskih mesecev so bile izključno kot sneg. Glede na veliko zimsko sušo je bila snežna odeja zelo skromna. Najvišja decembrska višina snežne odeje je merila 165 cm med 1. in 3. dnem v mesecu. Doslej najvišja decembrska snežna odeja Kredarice je bila debela 304 cm, in sicer dne 25. decembra 1982. Januarska snežna odeja je bila še nekoliko tanjša; dne 23. januarja letos je merila 155 cm. Dosedanja najvišja januarska snežna odeja je bila ugotovljena 30. januarja 1977; merila je 434 cm. Zaradi pomanjkanja padavin je bila t., 2. in 3. februarja letos izmerjena največja višina snežne odeje - samo 140 cm. Največja februarska debelina snežne odeje pa je znašala 521 cm (28. februarja 1977).

Pogosti in močni vetrovi so v gorah prenašali sneg ter gradili žamete in opasti. Tudi nekaj plazov se je utrgalo, niso pa povzročili večje škode.